

Els economistes contemporanis, marxistes o no, consideren a Marx com una figura cabdal de la història del pensament econòmic pel fet d'haver construït un model d'interpretació de la realitat econòmica que avui encara ajuda a comprendre com funciona i opera el capitalisme i, per tant, els mecanismes segons els quals s'assignen els recursos, es determinen els preus, es reparteix la renda i té lloc el creixement econòmic. El valor de l'economia de Marx per la teoria econòmica del nostre temps resideix, sobretot, en la seva manera de considerar els fenòmens econòmics, més que no pas en les seves formulacions analítiques concretes (el problema de la transformació del valor-treball en preus; la tendència decreixent de la taxa de guany, etc.). Per exemple els economistes que formulen avui models teòrics de creixement, són cada vegada més conscients del fet que la seva aproximació als problemes del desenvolupament econòmic té més en comú amb Ricardo i Marx que amb Marshall o Keynes. En efecte l'anàlisi marxista, conté ja el concepte d'equilibri dinàmic, la noció de manca d'automatismes en la demanda agregada i l'anàlisi dels desajustos entre l'oferta i la demanda agregada en un model de dos sectors (consum-inversió).

Els economistes clàssics --particularment Smith, Ricardo i Malthus-- varen centrar les seves anàlisis en l'exàmen de les relacions de producció (socials, polítiques, econòmiques) i llur vinculació amb el desenvolupament de les forces productives (potencial productiu de la societat). D'aquest punt de partença s'inicià l'elaboració d'un sistema analític que considera l'excedent econòmic com a una emanació de la societat per la via de "cooperació" entre els homes, a partir dels mecanismes del mercat. La divisió del treball, que ha precedit l'organització social estableix un excedent que és objecte d'una exacció per part dels qui posseeixen els mitjans de producció. Aquesta exacció s'interpreta en termes d'ordre natural, en funció de "les coses tal com són". La cooperació en el mercat és fruit d'una "mà invisible" que transforma les "topades" de la competència i, com diu Mandeville, fa que els "vicis privats" (afany de senfrenat de lucre) esdevinguin "virtuds públiques" (progrés econòmic). Hi ha, en definitiva, una harmonia natural dels interessos enfrontats entre sí. . .

Marx, en canvi, creu que l'apropiació de l'excedent econòmic depèn de la organització social de la qual en deriva una determinada divisió social del treball.

